

LIITTYMINEN EUROOPAN MERIBIOLOGIAN KESKUS – TUTKIMUSINFRASTRUKTUURIKONSORTIOON (EMBRC-ERIC)

1 Taustaa

Eurooppalaista tutkimusinfrastruktuurikonsortiota (ERIC) koskevan neuvoston asetuksen (EY/723/2009) avulla on luotu yhtenäinen eurooppalainen oikeudellinen kehys usean maan yhteisille tutkimusinfrastruktuureille. Tutkimusinfrastruktuurikonsortioon osallistuvat jäsenvaltiot neuvottelevat kyseiseen tutkimusinfrastruktuuriin soveltuvan perussäännön ja hakevat sen perusteella komissiolta päätöstä ERICin perustamisesta. Valtioneuvosto vastaa Euroopan unionissa tehtävien päätösten valmistelusta ja päättää niihin liittyvistä toimenpiteistä, jollei päätös vaadi eduskunnan hyväksymistä. ERICin perustamista koskeva päätös perustuu neuvoston asetukseen, joka on jäsenvaltioissa suoraan sovellettavaa oikeutta. Näin ollen Suomen ERICiin osallistumista koskevan kannanmuodostuksen on katsottu olevan sellainen asia, jonka valmisteluun eduskunta osallistuu PL 96 §:n mukaisesti.

2 Pääasiallinen sisältö

Suomen on tarkoitus liittyä jäsenenä Euroopan meribiologian keskus – eurooppalainen tutkimusinfrastruktuurikonsortioon EMBRC-ERICiin (European Marine Biology Resource Center, myöhemmin EMBRC-ERIC).

EMBRC-ERIC on hajautettu tutkimusinfrastruktuuri meribiologiselle tutkimukselle. EMBRC-ERIC tarjoaa tutkijoille ja yrityksille pääsyn meriekosysteemeihin ja -organismeihin sekä niiden tutkimiseen tarkoitettuihin laitteistoihin. EMBRC-ERIC on perustettu komission päätöksellä 23.8.2018 (2018/272/EU). EMBRC-ERICin isäntämaa on Ranska ja sen muita jäseniä ovat Belgia, Espanja, Israel, Italia, Kreikka, Norja, Portugali sekä Ruotsi.

EMBRC-ERICin tavoite on edistää tieteellisiä löytöjä ja syventää ymmärrystä meriekosysteemeistä ja organismeista, edistää kokeellisten mallien käyttöä tieteessä ja lisätä meribiologian profiilia, edistää meren luonnonvarojen hyödyntämistä kestävästi sekä edistää sinistä biotaloutta. EMBRC-ERIC tarjoaa keskitetyn pääsyn sen jäsenten tutkimuslaitteistoihin, elollisiin luonnonvaroihin, e-infrastruktuuriin ja metadataan. Kunkin jäsenen kansallisten yksiköiden ERICille tuottamista palveluista sovitaan palvelusopimuksissa, jotka EMBRC-ERIC solmii kyseisten yksiköiden kanssa.

Suomen osallistuminen EMBRC-ERICiin tehostaa tutkimustoimintaa tarjoamalla keskitetyn pääsyn infrastruktuurin laitteistoihin, e-infrastruktuuriin, biologiseen materiaaliin sekä metadataan. Suomen jäsenyys vahvistaa suomalaisen merentutkimuksen palvelukokonaisuuden monimuotoista vaikuttavuutta, lisää kansainvälistä näkyvyyttä ja mahdollisuuksia kansainväliseen tutkimusyhteistyöhön ja EU-tason rahoitushakuihin.

EMBRC-ERICiin osallistumisesta Suomelle aiheutuvat kulut on kuvattu kohdassa 3. EMBRC-ERIC:issä Suomea edustava taho olisi opetus- ja kulttuuriministeriö, joka

nimeäisi edustajat EMBRC-ERIC:in yleiskokoukseen. Helsingin yliopiston Tvärminnen tutkimusasema koordinoi EMBRC-ERICin toimintaan liittyvää Suomen meribiologisen tutkimuksen verkostoa (Tvärminnen tutkimusasema, Saaristomeren tutkimusasema Seili, Husön biologinen asema ja Suomen ympäristökeskuksen merentutkimuslaboratorio). Tämä kansallinen toiminta on osa Suomen merentutkimuksen infrastruktuuri FINMARIa.

3 Taloudellisen vaikutukset

EMBRC-ERICin perussäännön mukaisesti Suomen tulee maksaa jäsenmaksu, joka on vuosina 2024-2027 osalta arviolta 63 633 € vuodessa. Lisäksi Suomen tulee tukea tarkoituksenmukaisesti kansallista EMBRC-ERICin toimintaan liittyvää tutkimusympäristöä. EMBRC-ERICin perussäännön mukaan jäsenmaksua ja budjettia koskevat päätökset edellyttävät yksimielisyyttä.

Suomen Akatemian tutkimusinfrastruktuurikomitea on sitoutunut vastaamaan Suomen jäsenmaksusta tutkimusinfrastruktuurien rahoittamiseen varatuista määrärahoista kolme ensimmäistä vuotta. Kansalliset tutkimusinfrastruktuuriin osallistuvat tutkimusorganisaatiot ovat tarvittaessa sitoutuneet jäsenmaksun kattamiseen tämän jälkeen.

Kansallisten toimijoiden tulee vastata muista kustannuksista keskenään sopimallaan tavalla. Suomen Akatemia on vuosien 2014—2021 aikana myöntänyt tutkimusinfrastruktuurirahoitusta kansallisen FINMARI -tutkimusinfrastruktuurin rakentamiseen yhteensä 5 931 172 euroa, joka vastaa 70% rahoitettujen hankkeiden kokonaisinvestointi-kustannuksista (8 473 103 euroa). Osa tästä rahoituksesta on kohdistunut meribiologiseen tutkimusinfrastruktuurin kehittämiseen, joka liittyy EMBRC-ERICin toimintaan. Suomen FINMARI/EMBRC -toimijat ovat laatineet suunnitelman tutkimusinfrastruktuurin toiminnan jakautumisesta osana kansallisen jäsenyyden valmisteluja. EMBRC-ERICissä mukana olevat organisaatiot Helsingin yliopisto, Turun yliopisto, Åbo Akademi ja Suomen ympäristökeskus ovat sitoutuneet ylläpitämään ja kehittämään EMBRC-ERICissä mukana olevia tutkimusinfrastruktuureja.

4 Ehdotuksen käsittely

EMBRC-ERICiin liittyminen edellyttää, että Suomi toimittaa allekirjoitetun liittymishakemuksen. Suomen on tarkoitus liittyä EMBRC-ERICiin vuoden 2024 alusta alkaen. Suomen Akatemian asettama tutkimusinfrastruktuurikomitea on suosittanut kokouksessaan 13.12.2022 Suomen liittymistä EMBRC-ERICiin. Valtioneuvosto on antanut eduskunnalle Suomen liittymistä koskevan U-kirjelmän (U 29/2023 vp) elokuussa 2023. Eduskunnan sivistysvaliokunta on antanut liittymistä puoltavan lausunnon (SiVL 3/2023 vp) syyskuussa 2023. Eduskunnan suuri valiokunta on yhtynyt sivistysvaliokunnan lausunnon mukaisesti valtioneuvoston kantaan 15.9.2023.

Edellä olevan perusteella esitetään, että valtioneuvosto valtuuttaisi kansliapäällikkö Anita Lehikoisen tai hänen estyneenä ollessaan ylijohdaja Sirkku Linnan allekirjoittamaan Suomen liittymishakemuksen.